

ПРЕПОРЪКИ

КОМИСИЯ

ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА

от 4 декември 2008 година

относно критериите за износ на радиоактивни отпадъци и отработено гориво за трети страни

(нотифицирано под номер C(2008) 7570)

(2008/956/Евратом)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и по-специално член 33, втора алинея и член 124, второ тире от него,

като взе предвид Директива 2006/117/Евратом на Съвета от 20 ноември 2006 г. относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво ⁽¹⁾, и по-специално член 16, параграф 2 от нея,

като има предвид, че:

- (1) Принципите на радиационна защита, приети на международно ниво, са в основата на мерките, които осигуряват защита срещу опасността от йонизиращото лъчение, излъчвано от радиоактивни отпадъци или отработено гориво.
- (2) За да бъдат ефективни тези принципи, те трябва да са част от национална регулаторна система.
- (3) В съответствие с културата на безопасност, която преобладава в Общността, по отношение на дейности, свързани с радиоактивни вещества, се изисква ефективна независимост на ролите между регулаторните органи и операторите, за да се осигури подходящо управление на радиоактивните отпадъци или отработеното гориво.
- (4) Решението да се разреши превоз на радиоактивни отпадъци или отработено гориво за трети страни е отговорност на компетентните органи на държавата-членка износител.
- (5) Компетентните органи на държавата-членка износител следва да изготвят становище в съответствие с критериите,

посочени в член 16, параграф 1, буква в) от Директива 2006/117/Евратом, относно административния и техническия капацитет на трети страни за безопасното управление на радиоактивни отпадъци и отработено гориво, както и относно годността на техните регулаторни структури.

- (6) Държавите-членки следва да приложат принцип на йерархия помежду си при изпълнение на тези критерии.
- (7) Единната конвенция за безопасност при управление на отработеното гориво и за безопасност при управление на радиоактивните отпадъци е основният приложим международен правен инструмент, който разглежда безопасността на управлението на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци.
- (8) За разрешаване на превоза на радиоактивни отпадъци или отработено гориво за трета страна могат да се вземат предвид, освен спазването на набора от критерии, и други съображения, като политически, икономически, социални, етически, научни въпроси и въпроси от областта на обществената сигурност.
- (9) Член 2 от Директива 2006/117/Евратом се занимава с правото на държава-членка или на предприятие в държавата-членка, в/на която ще бъдат доставени радиоактивни отпадъци за обработване или ще бъде доставен друг материал с цел извличане на радиоактивните отпадъци, след третиране да върне радиоактивните отпадъци в изпращащата страна. Той също предвижда, че Директива 2006/117/Евратом не засяга правото на държава-членка или на предприятие в държавата, на която ще бъде превозено горивото за допълнително обработване, да върне в изпращащата страна радиоактивни отпадъци, извлечени при операцията по допълнително обработване.
- (10) Критериите, установени с настоящата препоръка, са в съответствие със становището на Консултативния комитет, създаден съгласно член 21 от Директива 2006/117/Евратом,

⁽¹⁾ ОВ L 337, 5.12.2006 г., стр. 21.

ПРЕПОРЪЧВА:

1. Основните изисквания по отношение на износа на радиоактивни отпадъци или отработено гориво за трети страни, посочени в член 16, параграф 1, буква в) от Директива 2006/117/Евратом, следва да бъдат:
    - а) установяване и прилагане на подходящи национални разпоредби за радиологична защита за работниците и населението; съгласуване със съответните международно одобрени стандарти относно радиационната защита;
    - б) определяне на последователна законодателна рамка за регламентиране на дейностите, свързани с опасност от радиоактивни вещества, включително радиоактивни отпадъци и отработено гориво;
    - в) създаване на ефективни независими регулаторни органи, чиято компетенция включва издаване на лицензи, тяхното преразглеждане, оценяване на искания, и които са натоварени с функции за инспекция и санкции и разполагат с подходящи ресурси;
    - г) предвиждане на ясно разпределение на отговорностите на органите, които участват в различните стъпки от управлението на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци, по-специално между операторите и регулаторните органи;
    - д) система за докладване на, или упълномощаване от, такива органи за организации по управление на радиоактивни отпадъци или отработено гориво;
    - е) уверението, че основната отговорност за безопасното управление на отработеното гориво или радиоактивните отпадъци е задължение на притежателя на съответната лицензия и че всеки такъв притежател на лицензия поема отговорностите, произтичащи от нея;
    - ж) наличност на квалифициран персонал, необходим за дейности, свързани с безопасността по време на експлоатационния срок на съоръжение за управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци; и на подходящи финансови ресурси, които да поддържат безопасността на съоръженията за управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци по време на експлоатационния им срок и за извеждане от експлоатация;
  - з) установяването и налагането на подходящ национален режим за гражданска отговорност;
  - и) съставянето и изпълнението на подходящи програми за осигуряване на качеството относно безопасността на управлението на отработено гориво и радиоактивни отпадъци;
  - й) подходящи защитни и коригиращи мерки, които включват предоставяне на информация на засегнатите групи от населението и подготовката и тестването на планове за извънредни ситуации, които се прилагат в случай на радиационна опасност, за да се контролира освобождаването и да се ограничат последиците от нея.
2. За да се прецени дали са изпълнени посочените по-горе изисквания за износ на радиоактивни отпадъци и отработено гориво за трети страни, държавите-членки трябва да вземат предвид дали третите страни спазват следните критерии:
    - а) главни критерии:
      - членство в Международната агенция за атомна енергия и произтичащо от това придържане към съответните стандарти за безопасност на МААЕ,
      - подписване и ратификация на, и съответствие с Единната конвенция за безопасност при управление на отработеното гориво и за безопасност при управление на радиоактивните отпадъци, като по този начин се изрази готовност за изпълнение на задълженията, произтичащи от Единната конвенция, и се докаже съгласуваност със съответните техни разпоредби, които разглеждат безопасността на управлението на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци,
      - подписване и ратификация на Конвенцията за физическа защита на ядрения материал и нейното изменение като израз на задължението за предотвратяване, разкриване и наказване на правонарушения, свързани с ядрен материал,
      - подписване и ратификация на, и съответствие с Конвенцията за ядрена безопасност (КЯБ) като най-важен правен инструмент в областта на ядрената безопасност, който също съдържа важни разпоредби относно подготвеност за извънредни ситуации и радиационна защита,
      - подчиняване на съоръженията за отработено гориво на споразумение на МААЕ относно предпазните мерки във връзка с подписването и ратификацията на Договора за неразпространение на ядрените оръжия (ДНЯО) и свързаните с него допълнителни протоколи, за да се докаже, че отработеното ядрено гориво не се отклонява от неговите мирни предназначения,
      - подписване и ратификация на, или съответствие с Виенската конвенция относно гражданската отговорност за ядрена вреда, протокола за изменение на Виенската конвенция относно гражданската отговорност за ядрена вреда, Конвенцията за допълнителна компенсация за ядрена вреда или Конвенцията от 29 юли 1960 г. за гражданската отговорност в областта на ядрената енергия, изменена с Допълнителен протокол от 28 януари 1964 г. и с Протокол от 16 ноември 1982 г. („Парижката конвенция“), за да се докаже, че притежателят на лицензията носи главната отговорност в случай на ядрена вреда;

б) допълнителни критерии:

- подписване и ратификация на, и съответствие с Конвенцията за помощ в случай на ядрена авария или радиационна аварийна обстановка (КП) и Конвенцията за оперативно уведомяване при ядрена авария (КОУ), за да се докаже, че се предоставя подходяща информация на засегнатото население в случай на радиационна опасност и че се прилагат подходящи защитни и коригиращи мерки, които включват подготовката и тестването на планове за извънредни ситуации в случай на радиационна опасност, за да се контролира освобождаването и да се ограничат последиците от нея,
- съответствие с международните инструменти относно безопасността на превоза на опасни стоки, особено Конвенцията SOLAS и Чикагската конвенция, за да се докаже, че се извършват ефективни проверки на морските и въздушните превози на опасни стоки.

3. Без да се засяга параграф 1, други съображения, например касаещи политически, икономически, социални, етични, научни въпроси и въпроси от областта на обществената сигурност, могат да се вземат предвид от компетентните органи на държавите-членки, когато преценяват дали да разрешат превоза на радиоактивни отпадъци или отработено гориво за трети страни.
4. Компетентните органи на държавите-членки си сътрудничат с оглед да се обмени информация относно приложението на настоящата препоръка.

Адресати на настоящата препоръка са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 4 декември 2008 година.

За Комисията
Andris PIEBALGS
Член на Комисията